

א' ב' על הפרשה פרשת חקת

לעילוי נשמת
אב"י מורי הר"ר אהרן
בן ר' יעקב זצ"ל הב"מ

א] "זאת התורה אדם כי ימות באהל" (יט, יד) ידועים דברי הגמ' (ברכות סג:) דאמר ריש לקיש, מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר (במדבר יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל.

סיפר לי יהודי ששמע את זה ממישהו ששמע את זה מהגאון הגדול ר' אהרן כהן זצוק"ל ראש ישיבת חברון שיום אחד הוא הגיע לחזון איש, והוא סיפר לו שהוא 'עובד' על תאוות האכילה, 'עובד' על לא להרגיש טעם באוכל, וזה לא הולך... סיגיית נישט... לצערו הוא עדיין מרגיש טעם באוכל, והוא בא לשאול מה עושים: אמר לו החזון איש: אני לא יודע עצה, אני רק יכול להגיד דבר אחד: ידוע שאם אדם מתפעל ממכשיר חדש, עד מתי הוא ממשך להתפעל? עד שיצא המכשיר היותר חדש... כאשר האדם מתפעל מהדבר הגדול יותר, אזי הדבר הקטן כבר לא מעורר בו התפעלות, המשיך החזון איש ואמר: אם אדם מרגיש טעם אמיתי בלימוד התורה הוא לא יכול להרגיש טעם בדברים אחרים!... ולא זו בלבד אלא מי שפעם אחת הרגיש טעם אמיתי בלימוד התורה לא יכול להרגיש טעם באוכל!... ולסיום חידד החזון איש את דבריו ואמר לר' אהרן: האם אתה חושב ש 'הקצות' הרגיש טעם ב'קוגעל'!...!

ב] "אֲשֶׁר לֹא עָלָה עֲלֶיךָ עֲלִי", ידוע ששור שונא צבע אדום. ויש לשאול למה עשה הקב"ה בטבע ששור שונה צבע אדום? ויש לומר בפשיטות, הקב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, וכל העולם נברא לפי התורה, והואיל ויש הלכה ש"עלה עליה על הפרה אדומה זכר פסולת" (משנה פרה ב ד) עשה הקב"ה ששורים שונאים צבע אדום, כדי שלא יפסלו את הפרות האדומות. 'הישיבישעיר חומש'

ל	על מה העם התלוננו ומברכת ה' לא נהנו?
מ	בזכותה של מי היתה באר המים לכל העדה?
נ	באיזה עונש העם נענשו כשדבר על ה' לא חששו?
ס	מה הכה משה פעמיים ויצאו לעדה הרבה מים?
ע	מה שרו ישראל בשירתם לבאר כשגילתה הניסים שלא ידעו לשער?
פ	מה לטמא מת לוקחים ומאפרה אותו מטהרים?
צ	לאיזה מדבר הגיע העם בחודש הראשון לצאתם?
ק	היכן מרים הנביאה נפטרה ושם במקום גם נקברה?
ר	מה עשו במי מריבה בני ישראל ובעונש המנהיגים נתקדש הקל?
ש	מה שם משה על נס והנשון נרפא בדרך נס?
ת	איזו פרה אליך יקחו כדי שהטמאים יטהרו?

א	לאיזה מלך שלח משה מלאכים וביקש לעבור בארצו כמו אחים?
ב	מה הפשיטו לאהרן לפני שנפטר ומשה הליבש אותם לאלעזר?
ג	מה הבין העם כשירדו מההר רק משה רבנו ואלעזר?
ד	מה צו משה ואהרן לסלע לעשות כדי לתת לעם ישראל לשתות?
ה	לאיזה מקום הגיעו במדבר ושם אהרן הכהן נפטר?
ו	מה קרה למביט בנחש שחזר בתשובה ובה' דרש?
ז	באיזה נחל ישראל חנו ומשם לעבר ארנון נסעו?
ח	כיצד נקראת מצות פרה אדומה שאיננו מבינים סיבתה וטעמה?
ט	על מי מדים מי אפר הפרה ביום השלישי והשביעי לטהרה?
י	לאן שלח משה מרגלים והם נלחמו וכבשו את היושבים?
כ	השורף והאוסף את אפר הפרה חוץ מטבילה, מה יעשה לטהרה?

ג] "על כן יאמרו המושלים באו חשבון", ובב"ב (עח ע"ב) שנינו: א"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן מאי דכתיב על כן יאמרו המושלים וגוי המושלים אלו המושלים ביצרם בואו חשבון בואו וחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. המגיד הצדיק ר' יענקל'ה גלינסקי זצ"ל היה מספר שפעם לא היה אוכל בשיבה בנובהרדוק, ושלחו אותו למאפיה לנסות להביא את פיסות הלחם שנותר... בדרך הוא ראה תכונה גדולה והמון אנשים מתקבצים, הוא שאל לפרש הדבר ואמרו לו שנשיא פולין בא למסור נאום, הענין היה שהיטלר ימייש איים על פולין שאם לא יתנו לו את דאנציג שהיא עיר נמל מוצלחת ומוקפת מכל עבריה בגרמניה הוא ילחם בהם, ר' יענקל'ה המתין בסקרנות לראות מה יהיה, ואכן נשיא פולין הופיע ובנאומו אמר כך: אילו הייתי חושב שהיטלר יסתפק בדאנציג הייתי נותן לו... אבל אני מבין היטב שהוא את ורשא רוצה והלא על ורשא ממילא נילחם, אז למה שנפסיד מראש את דאנציג... היתה זו יריית הפתיחה של מלחמת גרמניה-פולין! כמובן שברחתי מיד לשיבה בלא לחם ובלא כלום... החברים הרעבים שאלו איפה התעכבת כל כך הרבה? ור' יענקל'ה השיב להם: שמעתי שיחת מוסר מנשיא פולין! היצר הרע רוצה את 'וורשא' רק שבערמה אינו עושה זאת בבת אחת אלא "היום אומר לו כך ולמחר כך, וכו'"; והרי על עצם אמונתנו וקדושתנו וטהרת ליבנו נילחם לבסוף, אז בא נתחיל כבר להילחם בו עכשיו ולא נוותר ליצה"ר בכחא זה, ומדהים שה"חוסן יהושע" בספרו השני מביא שזה הפשט "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון", שהרי חשבון היתה עיר בצורה, וגם סיחון לא יכל לנצחה אבל הוא אמר להם אני רוצה רק את חשבון, ואחרי זה כבר היה קרוב וניצחם במלחמה, וזה מה שעלינו ללמוד – להיות מהמושלים ביצרם.

[ד] "ויקחו אליך פרה אדמה", כתב רבינו בחיי: שכתוב במדרש תנחומא: אמר הקב"ה למשה "אלך-פרה", לך אני מגלה טעם פרה, אבל אחרים- "חוקה", אמר שלמה המלך עליו השלום, בכל אלה עמדת, ובפרה אדומה לא עמדת, "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" - עד ששלמה המלך החכים יותר מכל חכמי העולם, ונגלו לו סודות התורה, כשהגיע לפרה אדומה ורצה לדעת סודה, הודה ולא בוש שהיא רחוקה ממנו, מרן הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל אומר על מה ששלמה המלך היה חכם מכל אדם מפני שהוא ביקש מהקב"ה רק חכמה, והוא שואל מי מאתנו היה מבקש משהו אחר, והרי כל אחד היה בוחר חכמה על פני עושר!!! אלא החידוש אצל שלמה המלך הוא, ששלמה המלך אמר זאת בחלום הלילה!!! שאף בחלום הוא הבין ובחר כראוי...

[ה] "זאת התורה אדם פי ימות באהל", ומובא בתנחומא פרשת נח, ג' "ויכתיב: ולא תמצא בארץ החיים (איוב כח, ג). ומאי לא תמצא בארץ החיים. וכי בארץ המתים תמצא? אלא שלא תמצא תורה שבעל פה אצל מי שיבקש ענג העולם, תאונה וכבוד ונדלה בעולם הזה, אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר: זאת התורה אדם פי ימות באהל" ואולי אפשר לבאר שהביאור בזה שכמו מת שהוא נמצא בקברו ולא זו, כך כדי לגדול בתורה, צריך להיות במקום אחד בלא לזוז, וככה גדלים...

וכן כתוב על הפסוק בשיר השירים "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז", ובשה"ש רבה (א, ט) אני חומה, אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, אם חומה היא, זה אברהם, אמר הקדוש ברוך הוא אם מעמיד הוא דברים בחומה, נבנה עליה טירת כסף, נצילנו ונבנה אותו בעולם. ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז, אם דל הוא ממצוות ומטלטל מעשיו נדלת, נצור עליה לוח ארז, מה צורה זו אינה מתקיימת אלא לשעה אחת, כך איני מתקיים עליו אלא לשעה אחת. אני חומה, אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא: אני חומה, ואעמיד מעשים טובים בחומה מהמדרש פה למדים שכל הזכות לבנות טירת כסף זהו רק עד כמה שיש פה 'קביעות', אבל אם יש מצב של דלת שסבה על צירה הלך וחזור, אין פה דבר קבוע, ואמר הקב"ה כמו לוח ארז שאינו מתקיים, אף אני אינו מתקיים עליו אלא לשעה אחת, הקב"ה מתקיים רק על דבר קבוע ויציב כמו 'חומה' שעל זה אפשר לבנות טירת כסף... אמנם דלת במשך שנות חייה יכולה לגמוע קילומטרים רבים, אבל היא לא התקדמה אפילו 'ס"מ' אחד, היא נשארה לעמוד על המקום...

וזהו הנמשל לכל אותם לומדים שכל דבר מקפיצם ממקומם, כל נייעס, ידיעה חדשה, וכוורתת, כל צלצול של טלפון, על כל דבר הם יכולים לסגור את הגמ', הם יכולים ללמוד וללמוד ולעולם הם לא מתקדמים, כי הם כמו דלת שזזה על צירה שהקב"ה לא מתקיים עליו, וא"כ איך הוא יזכה להתקדם, וכמו שכתוב בתהילים "צדיק כתמר יפרח פארז בלבנון ישנה: שתולים בבית ה' בחצרות אלוקינו יפריחו" שאיך צדיק זוכה לפרוח ולהגביה גובה כמו תמר וארז? הסוד הוא: להיות שתול בבית ובחצרות ה' שרק כך זוכים לפרוח, וכמו שאם תיקח שתיל ותיטע אותו ולמחרת תעקור אותו ותיטע אותו במקום אחר ויום לאחר מכן שוב תעקור אותו ותיטע אותו במקום אחר הרי לא יגדל ממנו שום דבר, וודאי שהוא יכול וירקב, כי הסוד של שתיל זה שהוא שתול במקום קבוע בלא שום עקירה ממקומו, שזהו הסוד להצלחת השתיל עד כדי שהוא ישיגא לגובה רב כארז וכתמר... וכשעושים כן אז זוכים ל-עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו...

[ו] "זאת התורה אדם פי ימות באהל" (יט, יד) מעשה באחד שרכש מכשיר חשמלי, הגיע לביתו הרכיב את חלקיו, הכניס את התקע אל השקע, ו...לא עובד, באכזבה מהולה בכעס, חזר אל המוכר ואמר לו "למה רימינתינו? למכור לי מכשיר מקולקל שלא עובד? ביקש ממנו המוכר: שב נא יקירי, גש למכשיר המים הקרים מזוג לעצמך כוס מים, ואז תספר לי מה בדיוק עשית עם המכשיר מאז שהגעת לבית... הקונה תיאר: הגעתי הביתה פתחתי את הארזיה, הרכבתי את החלקים בדיוק כפי ההוראות... המוכר ממשיך: נו ואז... והקונה ממשיך ומספר: הכנסתי את תקע המכשיר לשקע... נו ואז... והקונה משיב: וזהו... אמר לו המוכר: שתהיה בריא!!! יש למכשיר כפתור, נקוט כלל זה בידך! אם הכפתור לחוץ - המכשיר עובד...! - לא לחוץ - לא עובד...!!! <<<"תנא דבי אליהו לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכתמור למשאוי" (עבודה זרה דף ה:). > אדם נבנה מתוך עול ומתוך לחץ, אם יש לו יעד של הספק, ש"ס שהוא צריך לסיים, היתר הוראה שהוא צריך לקנות בקנין תורה, סוגיא עמוקה שעליו לסיים ללבן, אז הוא עובד ומגיע ליעדו ולהישגיו! אבל אם הוא לא לחוץ, זה לא עובד...!!!

[ז] "זאת התורה אדם פי ימות באהל", ובחז"ל (ברכות סג ע"ב) מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר (במדבר יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל. שנינו במשנה באבות (ג, ז) "רבי שמעון אומר, המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר, מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו". ויש להבין מה כל כך גרוע שאדם באמצע הלימוד מתפעל קצת מ-"מה רבו מעשיך ה'?!... שמעתי פעם פירוש נאה מאיזה רב מאמריקה: אחד הגיע לברזיל, שם יש את מפלי המים היפים ביותר בעולם, וכשמגיעים לאזור המפלים יש שם אזור של חנויות וביניהם קיוסקים רבים שמוכרים גלויות ותמונות של המפלים למזכרת. מגיע אחד לקיוסק ומתבונן באחד הגלויות ולא מצליח להסתיר את התפעלותו... איזה יופי! וואו!!! ניגש אליו המוכר: שוטה שכמותך! המפלים האמיתיים פה במרחק פסיעה ממך, לך תראה אותם באמת, מה לך עומד ומתפעל מן התמונה שאינה כמעט כלום ליד המפל האמיתי... יש יכולת לאדם לראות מסוף העולם ועד סופו דרך לימוד התורה, הקב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא - העולם האמיתי זה התורה הקדושה, ויש לתורה גם ביטוי גשמי בדמות העולם, אבל לכל יהודי ניתנת האפשרות לראות ולחוות את העולם האמיתי דרך התורה, אם כן מה לך עומד ומתפעל מה'תמונה'... מהאילן ומהניר... תסתכל בתורה הכל טמון שם!...

עוד משל נאה לביאור המשנה. היה פעם ישראלי אחד שנסע לראשונה בחייו במטוס, כשעלה למטוס כמובן ביקש בנימוס פחות או יותר מההוא שישב ליד החלון אם ייאות להחליף איתו מקום. השני היה מהאמריקאים האלו שטסים בכל שני וחמישי ויתר בשמחה. הנוסע היחיד, הישראלי, התמקם בכסאו ליד החלון, ומכל דבר שהיה מתלהב היה מדבר עליו בקול רם... המטוס התחיל להמריא, האמריקאי נרדם, והישראלי מביט בהשתאות בחלון ובכל רגע קורא קריאה של התלהבות: וואו... הנה עננים... אני נוגע בעננים... וואו... הנה ציפורים... האמריקאי שיושב לידו ממשיך לנמנם ולא שת לבו להלך המוזר שהתיישב ליד החלון... פתאום הישראלי קורא בהתלהבות: פשששש... וואו... איזה עץ מדהים!... האמריקאי שישב לידו, זינק מתוך השינה לעבר קברניט המטוס לבדוק אם הכל בסדר? ואכן התברר שהטייס נרדם והמטוס הנמיך לאט לאט וממש ברגע האחרון שוב המריאו ולא נתקעו בקרקע... כולם באו לאמריקאי הזה והודו לו וקלטו אותו. שאלו אותו: איך ידעת הרי אתה ישנת... הוא השיב להם: פשוט מאד, יושב לידי אחד ישראלי צועק כל הזמן... רואה עננים... רואה ציפורים... לא התייחסתי. פתאום הוא צועק: שהוא רואה עץ!!! איך יכול להיות שהוא רואה עץ הרי למעלה באוויר אין עצים!... אלא שאם רואים עצים סימן שלא נמצאים מספיק גבוה... המפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה, באמצע הגמרא... באמצע רש"י... באמצע הרשב"א... נמצאים גבוה מעל גבוה, שם לא רואים עצים ושדות... לא רואים את הבלי העולם, ואם בכל זאת רואים... סימן שנמצאים למטה!!! 'הישיבישעיר חומש'